

## Mis toimub Tapa leivatehasega?

Tapa leivatehase ümber toimuv sunnib esitama sellise küsimuse. Turumajanduses tuleb ikka ette raskeid aegu, kui ollakse sunnitud vähendama kas töötajate arvu või muutma tegevust.

Tapa leivatehas on korra juba olnud pankrotis, aga tootnud siiski pidevalt edasi. Nädalapäevad tagasi toimunu kirjeldamiseks aga napib sõnu. Töötajad saadetakse lihtsalt koju, saamata on töötasu ja juriidiliselt töölepinguid lõpetada ei taheta.

Seda olukorda ei saa võrrelda AS Eesti Raudtees toimunud ulatusliku personalipoliitika muutusega, mis Tapat valusalt puudutas. Eesti Raudtee maksis korrektselt nii koondamisraha kui ka täitis muud seadusest tulenevad kohustused.

Paljud probleemiga kokku puutunud inimesed väidavad, et Eesti praktikas on selline töötajatega suhtlemine esmakordne. Kannatab aga töötaja, kes kuni neljapäevani pidi tulema tööle vastavalt töögraafi-

kule, kuna vastasel juhul võib tööandja tööle tulemata jätmise tõttu vallandada!

Selline juriidiline keerutamine aga ei võimalda inimestel asuda otsima tööd või saada omavalitsusepoolset toimetulekutoetust. Linn aitas eelmisel nädala ühekordse toetusega 25 leivatehases töötavat inimest, see on ainult ühekordne lahendus. Linnavalitsus teeb kõik, et töötajad ja tööandja leiaksid lahenduse töölepingute seaduslikuks lõpetamiseks. Vara on täna ennustada, kuidas toimub saamatajäänud töötasu kättesaamine.

Kiire pankroti väljakuulutamine oleks kindlasti selge sõnum edasiseks tegutsemiseks. Positiivsena võib märkida, et paljud ettevõtted on pöördunud linnavalitsuse poole, et pakkuda leivatehases töötanud inimestele tööd. Kas me tulevikus aga poeletilt meie maitsele tuttavat Pereema saia või Rakvere saia leiame on täna lahtine.

Kuno Rooba



27. aprillil oli Tapa leivatehase ette kogunenud juhtide käitumisest nõrduinud töötajad ja neid toetavad ametiühingutekelased. Kohaletulnute pahameelt suurendas veelgi oma provotseeriva ja närvilise käitumisega OÜ Viru Leib nõukogu esimees Urmas Velleste.

Fotod Heiki Vuntus

## Tapa Depood on avatud



Tapa Depoode edust tunnevad rõõmu Raivo Vare (vasakul), Toomas Põld, Kuno Rooba ja Margus Hanson.

Foto Heiki Vuntus

20. aprillil avati pidulikult Tapa ühendatud veduri- ja vagunidepoo (Tapa Depood), mis on Eesti raudtee vedurite ja vagunite olulisim remondikoht ning Tapa linna suurim tööandja.

Vanas depoos oli viimane tootmispäev 11. veebruaril ja uues depoos alustati 17. veebruarist. Tapa depoo juhataja Toomas Põld selgitas, et avamisega oodati nii kaua, kuni ühendatud depoo korralikult sisse töötatud. Avamispäeval toimus Ees-

ti Raudtee nõukogu istung, millest üks osa peeti rongis teel Tapale ja teine veduridepoo, kuhu kolis ka vagunidepoo.

Avamisel osales poliitikuid eesotsas äsjal ametisse asunud majandus- ja kommunikatsiooniminister Edgar Savisaarega, majandustegelasi ning täies koosseisus Eesti Raudtee nõukogu ja juhatus. Samuti said avamispeost koos juhtkonna ja külalistega osa depoo töötajad.

VT 21.04.05

## Kultuurikojas kohtume Bruce Willisega

Alates sellest neljapäevast võib kultuurikoja kohvikus näha Peterburi vahakujude muuseumi näitust.

Kolmapäeva õhtul, kui Armen Arutjunjan koos abilistega seadis kujud eksponeerimiseks valmis (kinntas vahast käsi ja päid kujudele külge), oli allakirjutanul võimalik osa saada sellest huvitavast toimingust. "Sõnumetele" antud intervjuus tunnistas A. Artunjan, et tal on kavas ka Eesti kuulsatest inimestest vahakujusid tegema hakata.

Seekordsel näitusel, mis jääb avatuks kümneks päevaks, võib kohata esindajaid eri ajastustest. Kaasaegsetest staaridest kohtume nii Bruce Willise, Harry Potteri kui ka hiljuti surnud paavst Johannes Paulus II ja printsess Dianaga. Uksest sisenedes jääb paremale maadeavastaja Christoph Kolumbus ning vasakul kohtame biitleid ning Frank Sinatrat.

Otse kohviku tagaseinas olevate peeglite all istuvad Churchill, Stalin ja Roosevelt, keda veidi eemalt jälgivad Hitler ja Fidel Castro. Ka paljude laste lemmik Harry Potter on kohal, seistes kõrvuti hiiglasemas Peeter I-ga. Näitusel on väljas 20 vahakuju.



Armen Arutjunjan (vasakul) seadmas paavsti vahakujule riideid selga.

Foto Heiki Vuntus

Armeenias pärit ja Tartus elav Armen Arutjunjani firma Phantasie korraldab Peterburi vahakujude muuseumi näitusi mitte ainult Eestis, vaid kogu Baltikumis.

Heiki Vuntus

## Mida peaksid kauplused teadma seoses pakendiga?

Vastavalt pakendiseadusele tuleb kauplusel alates 1.maist k.a. tagasi võtta müüdüd pakendid müügikohas või selle vahetus läheduses. Tagasivõtukohustus hõlmab nii tagatisrahaga kui tagatisrahata pakendit. Esimesel juhul tuleb kaupluses paigaldada tagasivõtuautomaadid või korraldada see käsitsi, tagatisrahata pakendi puhul tuleb kauplusel välja panna konteinerid. Paraku ei sätesta seadus tagatisrahata pakendi tagasivõtmisel, palju konteinereid on kauplusel selleks otstarbeks vaja ning kuidas tagasivõtmine praktiliselt peaks toimuma. Küll peab kauplus tagama informatsiooni tarbijale pakendite äraandmise kohta.

Kulud tagasivõtu korraldamisel, st. konteinerite paigaldamise, rendi ja tühendamise eest tuleb katta kauplusel, kuna viimasele on rakendatud tagasivõtukohustus ja selle mittetäitmisel sanktsioonid. Seega tuleb tagasivõtuprobleem kauplusel lahendada kas olemasoleva konteineriga või soodsama hinnapakkumise alusel tellida lisakonteiner/id. Loomulikult peab kauplusel olema välja pandud vastav info pakendi tagasivõtu kohta. Siinjuures on oluline märkida, et konteiner peab olema müügikohale vahetus läheduses, mitte alevi teises otsas.

Siiski on kauplusel tagasivõtukohustust võimalik täita veel kolmandal moel. Nimelt annab pakendiseadus võimaluse tagasivõtukohustus üle anda tagatisrahata pakendi osas taaskasutusorganisatsioonile. Selleks tuleb kauplusel võtta ühendust organisatsiooniga ning sõlmida vastavasisuline leping. Lepingu järel võtab tagasivõtukohustuse üle taaskasutusorganisatsioon ning tagab vastavate kogumispunktide paigaldamise antud piirkonnas. Kogumispunkti teenindamisega kaasnevad kulud jagatakse piirkonnas tegutsevate kaupluste vahel. Parima kogumiskoha leidmiseks tuleb organisatsioonil teha koostööd nii kaupluste kui omavalitsustega.

### Mida oleks kauplustel vaja-lik kohe teha?

Kauplusele on tänase seisuga koostööpartneriks Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ (ETO). Selleks, et ETOle tagasivõtukohustust üle anda ning kulutusi vähendada seoses tagasivõtukohustusega tuleb kauplusel üles näidata eelkõige initsiatiivi ning kontaktteuda oma lähikonna kauplustega. Kauplused peaksid välja pakkuma

kogumispunkti konkreetses piirkonnas kooskõlas omavalitsuste plaanidega ning esitada selle kogumiskoha enne liitumist või vahetult koos liitumisega ETOle. Võib tekkida olukord, et sobiv koht võib asuda omavalitsuse territooriumil, mistõttu tuleb kaasata omavalitsuste abi. Kauplustel tuleks:

1. Omavahel kohtuda ning vajadusel koostöös omavalitsustega määrata kindlaks kogumispunktid.

2. Võtta ühendust ETOga, sõlmida leping ning esitada kogumiskohtade aadressid, kontaktisikud jms.

3. Konteinerid pannakse välja ETO poolt ETO logoga. Kulud jagatakse kogumispunktiga liitunud kaupluste vahel.

### Mis roll on omavalitsustel seoses pakendiga?

Vastavalt pakendiseadusele määrab kohaliku omavalitsuse organ kindlaks oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid ning sätestab need jäätmehoolduseeskirjas. Lisaks peab omavalitsus käsitlema jäätme-kavas eraldi pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse korraldust ning väljaarendamist ja seatud eesmärkide saavutamise meetmeid.

Paljudes omavalitsustes on jäätmekava ja jäätmehoolduseeskiri alles väljatöötamisel, mistõttu puuduvad kindlad kavvad pakendi kogumise ja taaskasutuse kohta.

Tegelikuses on omavalitsustel kaks võimalust pakendiküsimused lahendada: a) korraldada pakendite kogumine korraldatud olmejäätmete veo raames või b) väljaspool seda. Mõlema stsenaariumi korral oleks neile koostööpartneriks taaskasutusorganisatsioon, kuid viimasel juhul võiks omavalitsus kaaluda täna taaskasutusorganisatsiooni poolt pakutud plaane kogumissüsteemi väljaarendamise osas.

ETO plaan on alustada kodumajapidamistes tekkiva pakendi üleriigilist kogumist kaupluste tagasivõtukohustuse kaudu, hiljem seda laiendatakse. Suund pakendi kogumisele jääb kogumisele kodude vahetus läheduses (konteinerite paigaldamine ühistute, eramute juurde), mis nõuab aga aega ja vahendeid. Pakendiküsimuste korraldamiseks kohaliku omavalitsusega koostöös on plaan sõlmida ETO ja omavalitsuste vahel ka koostööleping.

Ahto Hunt,  
ETO tegevjuht

## ÜKS PILT



MTÜ Jeeriko ees tehtud pildil on Tapa piirkonna töötud, kes läbisid Euroopa Sotsiaalfondi kaasrahastatud projekti nr I.03.01-01.09 raames toimetuleku- ja kohanemiskoolituse Tapa linnas ajavahemikus 21. märtsist kuni 27. aprillini. Koolitusel tutvuti tööturu olukorra ja võimalustega, tööõiguse ja sotsiaalsete garantiidega, psühholoogilise enesepositsioneerimisega, enese esitlemise ja käitumisega tööintervjuul, arvutiksutamise ABCga.

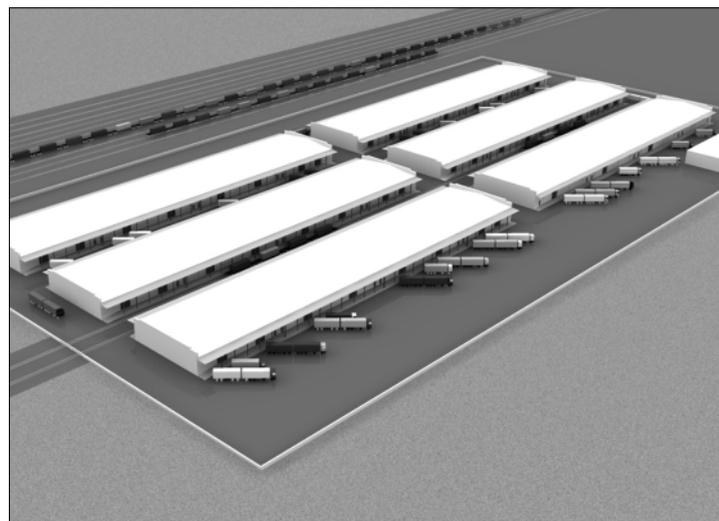
Foto Heiki Vuntus

## Kolm miljonit toetuseks!

Tapal tegutsev firma toetab piirkonna ja transiidi arengut kolme miljoni krooniga. RRK TAPA LOGISTIKAPARGIS 40 000 m<sup>2</sup> ladude kogupinda omav Eesti suurim ladude ja logistikaparkide omanik ja arendaja Riigiresursside Keskus OÜ (RRK) algatas 3 miljoni kroonise mahuga toetusprogrammi, et elavdada Tapa piirkonna arengut.

RRK TAPA LOGISTIKAPARGIS pakutakse aasta jooksul KOLM KUUD tasuta laopindu kaupadele, mis ei nõua eritemperatuuri ega -niiskuseziimi. RRK keskuse juhataja Toivo Külaviiru sõnul oodatakse peamiselt elektroonika-, esmatarbening ehituskaupu koguses, mis kataks minimaalselt 1000 m<sup>2</sup>.

RRK nõukogu esimehe Teet Saarepera sõnul püütakse pakkumiseks anda tõeget just alustatavatele projektidele, mis ühtlasi elavdaks Tapa piirkonna arengut. Tavatingimuste puhul jääb keskmine rendihind vahemikku



Tapa logistikapargi makett annab hea ülevaate nii ladudest kui ka ühendusteedest.

25–30 kr/m<sup>2</sup>. Tapa Logistikapark, asudes Eesti olulisimas raudteede sõlmpunktis, võimaldab samaaegselt kuni 76 raudteevaguni laadimist laostakaadide ääres. Tapa logistikapargis on

võimalik käidelda ka autosid. Toetusprogrammist huvitatutel võtta ühendust telefonidel 327 1101, 666 3101, lisainfo <http://www.rrk.ee>.

## Projekt „Õpime uuesti üheskoos“ sai raha

MTÜ Jeeriko projekt „Õpime uuesti üheskoos“ sai hasartmängumaksunõukogu poolt positiivse hinnangu ja tegevust rahastati 30 495 krooniga.

### Projekti eesmärgid:

\* Pikaajalistele töötutele naistele töökogemuste õpetamine Tapa linnas organiseeritud heakorratööde kaudu.

\* Töökogemuste õpetamine ja harjutamine tagamaks võimalu-

se pöörduda tagasi tööle.

\* Sotsiaalsete oskuste õpetamine.

\* Hügieeniõuete õpetamine.

Sihtgrupp on Tapa linna pikaajalised töötud naised vanuses 36–55 eluaastat.

### Projekti eeldatav tulemus:

Paraneb projektis olnud pikaajaliste töötute naiste elukvaliteet.

Õpivad uuesti või alles, kui-

das elementaarseid vajadusi tagada ning seda, et pidev harjutamine tekitab harjumuse ja vajaduse jätkamist igapäevaelus.

Õpetatud sotsiaalsed oskused tagavad parema toimetuleku elus.

Pikaajalisele töötule kinnistub uuesti töötahe, uued oskused, motivatsioon.

Ene Augasmägi

## Konverents teemal "Lapse arengu toetamine"

Kolmapäeval, 20. aprillil toimus Tapa kultuurikojas Lääne-Virumaa lasteaiaõpetajate alushariduse konverents teemal „Lapse arengu toetamine.“

Taoliste konverentside korraldamine on saanud toredaks traditsiooniks. Algu sai mõte 1996. aastal toimunud aja- loopäeval ning edaspidi, igal kevadel toimuvadki juba konverentsid erinevatel lasteaialapse arengut toetavatel teemadel.

Sel kevadel juhtis ning võttis vastutuse konverentsi igakülse õnnestumise eest Tapa lasteaed „Pisipõnn“, mille esindaja muuseas oma avasõnas ütles: „Kas teate, mis tähendab olla laps?...See tähendab uskuda armastusse, uskuda südamlikkusesse, uskuda uskumisse; see on olla nii väike, et haldjad ulatuvad sulle kõrva sosistama; see tähendab nõiduda kõrvitsaid tõldadeks ja hiiri hobusteks, madalust suurejoonelisuseks ja mittemiskit kõigeiks, mida soovite, sest iga lapse hinges on oma haldjas-ristiema! Täiskasvanute ülesandeks on toetada lapse arengut niivõrd, et iga pisikene inimene tunnetaks oma haldja olemasolu iseendas!“

Selliste ürituste järjepidevus annab mõtteainet ning näpunäiteid nii lapsevanematele kui ka lastega tegelevatele institutsioonidele, kuidas tõepoolest väikesest lapsest kasvatada suur täisväärtuslik inimene, jagades ealistel arenguetappidel temale piisavalt toetust ning tähelepanu. Seda meelt olid ka konverentsi avama tulnud Lääne-Virumaa maavanem Marko Tamm, Lääne-Virumaa kultuuri- ja haridusosakonna juhataja Riina Veidenbaum ning Tapa linna Kuno Rooba.

Enne kui konverentsi kuulama minni, võis kultuurikoja fuajees tutvuda näitusega väga mahukast pedagoogilisest materjalist, mis oli kõik valmistatud Lääne-Virumaa lasteaiaõpetajate poolt. Lisaks oli üles seatud näitus „Lapse kunstilooming.“ Teadagi tegutseb Tapa lasteaias „Pisipõnn“ Lääne-Virumaa lasteaiaõpetajate käelise tegevuse aineseksioon. Selle seksiooni õppeaasta töö käigus valmistasidki õpetajad koos lastega näituse tarbeks tööd. Näitus oli väga mitmekesine, aga pealkiri ütlebki, et laste kunstilooming ning loomingul polegi kunagi piire.

Konverentsil esinejate sihtgrupp oli sel aastal varasematega võrreldes laiem. Ettekannetega esinesid Tartu lasteaia Nukitsamees juhataja Ülle Kuusik, kes nakatas publikut peale oma väljakuulutatud loenguteema „Varajane sekkumine“ esitamist ka lasteaednike igapäevatööd puudutavate mureprobleemide aruteluga. Koolipsühholoogia magister Ly Erg selgitas kuulajatele, kuidas õpetada lastele inimestevaheliste probleemide lahendamist, sest tänapäeva kiire elutempo on küllaltki karm ning ei jäta lapsigi enam eemale täiskasvanute elumuredest.

Erinevast võrgustikutööst seoses laste ning lastevanematega olid rääkima tulnud Väike-Maarja valla lastekaitsetöötaja Helle Ling, Rakvere linna perearst Kersti Veidrik ning Rakvere lasteaia „Triin“ logopeed Elna Namm.

Kavas märgitud üllatus kujuneski tõeliseks üllatuseks, sest üllatama olid tulnud need, kellele ning kellest terve päev juttu oli. Loomulikult esinesid Tapa lasteaedade lapsed, kes võlusid oma esine-



Konverentsil jäid fotole lasteaiaõpetajad Kaili Terask, Kairi Kroon, logopeed Liia Leisson-Vöörmann ja Merle Ruzits. Foto Heiki Vuntus

misega end paljude kuulajate-vaatajate hinge.

Peale üllatusesinemist tuli lavale psühholoog Ülle Kalvik. Tema esinemise järge oli tunda, et psühholoogia on tõeline hingeteadus ning kui keegi oskuslikult ära põhjendab, miks mingi asi just nii on, nagu ta on, tuled sa mõtetes iseendaga järeltulele, et saatuse võit käes hoides ning elu heaolu ust otsides ei peagi kusagile kaugele minema, sest kõik hoiakud ning mõtteviisid saavad alguse eelkõige inimest endast ning siis alles, kui oled avastanud iseenda, on mõtet minna kaugemale. Kuid tavaliselt me teeme vastupidi ja

siis, kui lõpuks iseenda leiame, ei olegi palju enam aega jäänud...

Väga õpetlik päev oli ja jääb ühine-da lasteaia „Pisipõnn“ juhataja Tea Välgu öeldud lõppsõnaga: „Soovin, et konverentside pidamise järjepidevuse lõngad ei katkeks ning me arutleme edaspidigi selle üle, kuidas võiks olla parem, õiglasem, kasulikum väikesele inimesele. Ärme unusta, et lapsepõlves on alati hetk, mil avaneb uks ja laseb sisse tuleviku. Millise nimelt, oleneb täiskasvanutest!“

Kairi Kroon

## Valda Rüü: "Olen valinud südamelähedase elukutse"

„Pisipõnni“ lasteaia juhataja Tea Välg ja kasvataja Vald Rüü on kutsutud 15. mail Tartus Vane muise kontsertmajas toimuvale konverentsile „Sada aastat rahvuslikku lasteaeda Eestis“.

**Täna tutvustame lugejatele lasteaia „Pisipõnn“ staazikat lasteaednikku Valda Rüyü (60).**

V. Rüü sünnikoht on Vohnjas. Pärast Kolu 7-kl koolis õppimist läks ta Kadrina keskkooli, mille lõpetas 1964. aastal. Kuna ta juba kooli ajal tegeles ühiskondliku tööga, tehti aktiivsele tütarlapsele peale lõpetamist ettepanek hakata pioneerijuhiks Aaspere 8-kl koolis. Samal aastal asus Valda õppima Tallinnas pioneerijuhtide kaheaastases koolis. Seal sai ta kutse, kuid mitte pedagoogilist haridust. Suved möödusid töötades Tagametsa pioneerilaagris.

Valdale meeldis töö lasteg, Aaspere pioneerimalev oli ikka rajooni parimate hulgas. Meeldisid suvised malevalaagrid, mis toimusid Valgejõe ääres Nõmmeveskil. Telgid pandi üles Joaveski papivabriku tööliste heinamaale. Siiani paneb teda ennastki imestama, kuidas lapsevanemad lubasid oma lapsed nii noorte õpetajatega (Valdaga koos viisid laagreid läbi veel kaks noort õpetajat) laagrisse.

Saatuse tahtel sattus Valda 1968. aastal Tapale oma haiget onu põetama. Samas Side täna-

va majas elab Valda oma perega siiani. Tapal polnud pioneerijuhiharidusega inimesele erilast tööd pakkuda, sest keskkoolis töötas väga tugev pioneerijuht Saida Vallimägi.

Lasteaias töötab Valda sama aasta 13. septembrist. Sel sügisel täitub tal 37. tööaasta. Kuna lasteaiast lahkus kooli tööle ja algklasside õpetajaks õppima Linda Urva, kutsuti Valda tema asemel tööle. Valda ise imestab jällegi oma julgust, sest ta polnud varem päevagi lasteaias töötanud ega kujutanud seda tööd üldsegi ette.

Esimesel tööaastal sai ta kohe vanema rühma kasvatajaks. Väga palju aitas ja toetas teda kasvataja Eve Neemela. Valda esimeses rühmas olid Algur Kaerma, Merle Arussaar, Siiri Einmaa ja veel paljud praegu juba keskealised inimesed.

Järgmist suve Värskas meenutab Valda tänutundega, sest sealsetelt kursustelt sai ta väga palju uueks tööks kasulikku. Pisipeda lõpetas ta 1988. aastal. Sai lasteaiakasvataja keskerihariduse. Valda ütles, et kirjutada talle meeldib, nii kooliajal kirjandeid kui ka hiljem ettekandeid mitmel konverentsidel esinemiseks. Muret teeb see, et siiani pole vabariigis koostatud kooli- ja emakeeleõpetamise ainearamatuid lasteaedadele.

Sel aastal on Valda esimest

korda sõimerühma kasvataja, seni on ta olnud ainult vanemate rühmade peal. Viimased kuus aastat on Valda olnud oma rühmas kasvataja koos Kairi Krooniga. Viimast kiidab Valda väga, sest Kairi on hästi tugev käelise tegevuse õpetaja. Valda enda osa oli lastele emakeele õpetamine, tööplaanide koostamine jms kirjatöö. Eelmisel alushariduse maakondlikul konverentsil tegi Valda ettekande õppemängude kasutamist lasteaias.

Valda meenutab heldimusega eelmist lasteaiamaja (praegu Kesklinna pood), mis oli väga armas ja kodune. Esialgu oli uus maja harjumatu, aga kiiresti sai ka see omaseks. Praegu on suur mure lasteaia katus, mis vett läbi laseb. Viimadega pole sugugi haruldane, kui 10-11 kaussi on pandud rühmatuppa, et laest tilkuvat vee eest ilusat mööblit ja põrandat kaitsta. Kuuldavasti on linnavalitsuse selle aasta üks prioriteete ka lasteaiale uue katuse paigaldamine.

Valda sõnul on lasteaias väga püsiv ja pikaajaline staaziga kaader. Tea Välg juhtimise all on maja muutunud palju kaunimaks.

Tapa linnast rääkides ütles Valda, et tegelikult on linn läinud iga aastaga kaunimaks. Tuleb lihtsalt märgata seda, mis on tehtud. Kirumine ja virisemine ei vii edasi, vaid kahjustab ainult linna mainet.

Heiki Vuntus



Valda Rüyü 20. aprillil kultuurikojas Lääne-Virumaa lasteaiaõpetajate alushariduse konverentsil. Foto Heiki Vuntus

### Kommentaari

**Tea Välg, lasteaia „Pisipõnn“ juhataja:** „Valda on väga taktitundeline. Minule kui asutuse juhile on tema nõuanded ja tähelepanekud kasulikud. Need on tal alati läbi mõeldud ja argumenteeritud. Tema soovi pensionile jääda ei saa kuidagi aktsepteerida. Lasteaias peab olema noorte töötajate kõrval ka staazikaid ja suurte kogemustega nn järjepidevust kandvaid kasvatajaid. Valda on oma tööd armastav ja väga kohusetundlik lasteaednik.“

## Sõnast, mõjust ja tänust

Olgu järgnev juhuse tahtel meediategelaseks tõusnud isiku järelkommentaar ühele välkin-tervjuule.

Puudutagu see üht sõna, mis võib mõnd kaaskodanikku olla riivanud. Kui "Postimehe" ajakirjanik esimese küsimusena päris, mis koht see Tapa on, siis sai ta vastuseks lause, kus hinnanguline sõna esines. Seda minupoolses selgituses, et nii on allakirjutanu juhututtavad või kolleegid paraku aastate jooksul nimetanud. Kas ka ajakirjanik niiviisi arvab, oli minupoolne küsimus temale. Temapoolne vastus oli, et on ka Eestis kehvemaid kohti. Milline rõhuasetus esmaselt trükikirja jõudis, selles said lugejad ise veenduda.

Kas aga raudteelinna atraktiivsemad objektid taolist hinnangut võivad kinnitada? Armetus seisus vana vedur (vrd Türi) või üks väheseid miljööväärtuslikke hooneid Tapal raudteejaama näol paraku kinnitavad seda. Erinevate aegade

ja valitsuste suhtumist Tapasse väljendab ka suhtumine Tapale või vajalikku viadukti ehitamisse. Mäletan oma kooliajast, et juba siis, 40 aastat tagasi sellest muudkui räägiti. Pole vaja pidada mainekonverentse, kui nägemismeel nende tagajärjel midagi muutuvat ei taba.

Paraku ei jõudnud meie põgus intervjuu ajakirjanikuga selleni, milliseid positiivseid muutusi Tapal aset on leidnud.

Allakirjutanu on end pidanud ikka kolkapatrioodiks, kes vaatamata kutsetele eestiseselt või ka väljapoole, jätkamas tegevust kohapeal. Siinkohal tahan tänada 10. aprillil kultuurikojas toimunud kontserdi kõiki tegelasi (neid oli 60), saalitäit kuulajaid, kõrgemate ja madalamate tiitlitega tervitajaid.

Kui sel päeval tähistasime linna puhkpilliorkestri 5. aastapäeva, siis ühtlasi oli see ka tõesti allakirjutanu 30-aastase sellealase tegevuse teetähise märkimine.

Tänuga Jüri Tüli

## Ka Tapa gümnaasiumis on T.O.R.E!

Kuidas luua koolis sõbralikke suhteid, mõnusat õhkkonda, rõõmsameelset ja tasakaalukat kooliperet?

Üks võimalus on, et õpilased ise võtavad enda kätte initsiatiivi, jälgivad koolis valitsevat õhkkonda ning on jõu ja nõuga abiks, kui on vaja. Õnneks leidis meie koolis ettevõtlikke õpilasi ja ka kooli juhtkonnas oli sarnaseid mõtteid mõnda aega vaetud.

Tugiõpilastele on välja töötatud spetsiaalne 72-tunnine sotsiaalse kompetentsuse ja koostööoskuse koolitus, mille kõik Tapa gümnaasiumi tugiõpilased koos juhendajatega ka läbisid.

T.O.R.E eesmärk

- on koostöö- ja vastutustunde loomine;

- paremad inimsuhted, mida igaüks saab õppida, kaaslastele õpetada, üheskoos harjutada;

- usk lahenduste võimalikkusesse, üksteise aitamine, toetamine väikestes murede, suurte probleemide ennetamine, oma elu ja ühiste asjade mõjutamine.

Ürituste ja ideedega on juba algust tehtud. Eelmise aasta augustikuus sai teoks tugiõpilaste ja õpilasmavalitsuse ühine terviselaager Võsul, kus arutati selliseid teemasid nagu: seikluskasvatus, seadusandlus seoses uimastitega, liiklus ja esmaabi, kuidas käituda eriolukorras ja kui hea on terviseendendus koolis. Arendati koostööoskust ja näidati teadmisi.

Omandatu tuli kasuks septembris 2004, kui tugiõpilased Anna ja Maarja koos kümne Tapa gümnaasiumi rüblükuga võtsid osa grupitöödest ja te-

raapiatundidest Haljala Gümnaasiumis, kus analüüsiti käitumist ja koolikiusamist erinevates situatsioonides. Lapsi oli nii 2., 3., 4. kui 5. klassist. Tagasisidet koosolemisest sai antud nii vanematele kui ka klassijuhatajatele.

Veebruaris korraldasid Elena ja Katri toreda ürituse 3.c klassi õpilastele teemal "Ei suitsule!". Kuna neil jäi veel palju rühmatööks varuks, siis varsti suunduvad tüdrukud koos oma väikeste sõpradega seiklusrajale, et kindlaks teha, kui tore meeskond on 3.c klass.

Anna ja Maarja leidsid toetust vajavad lapsed 6.a klassi näol, kus murdeas noorte nõuga abiks olla ja leevendada nende muresid või rõõmustada koos nendega ühiste tegemiste üle. Oma suuri kaaslast ootavad veel 3.b ja 4.a klassi lapsed, kes oma uute juhendajatega samuti seiklusrajale lähevad.

11. aprillil oli palju abi tugiõpilastest, kes aitasid kaasa 6.–8.klassile suunatud narkoennetuspäeva heaks kordaminekuks.

21. aprillil kutsusime esimest korda vestlusringi kutsutud ka uued tugiõpilaste kandidaadid, keda ootab ees koolitus. Ühisest üritusest võtsid osa ja tuult tiibadesse soovisid koolidirektor Elmu Koppelmann, õpilasmavalitsuse uus juht Reigo Tamm ja seiklusraja juhendaja Ivar Augasmägi. Analüüsisime tehtut ja panime kirja uued plaanid.

Üks on kindel – TORE tegevus läheb edasi!

Juhendajad: Marika Eiskop  
Anne Terner-Boiko

## Tapa gümnaasiumi algklasside õpilased huvituvad kõigest

Kooli üks ülesanne on anda lastele süstemaatilisi teadmisi meid ümbritseva maailma kohta, kuid teadmised ei tohi muutuda omaette eesmärgiks. Koolis peab jätkuma lapse üldine areng. Laste intellektuaalseks arendamiseks on siin palju võimalusi: kõigi õppekavas olevate ainete mitmekesine õpetamine, teadmiste praktiline kasutamine, mitmekülgne tegevus jne.

Kui laps tuleb kooli kodust, kus temaga on pidevalt ja mitmekülgsetel tegeled, kool jätkab vajalikul määral tema arendamist, siis kujunebki temast väga edukas inimlaps.

Algklasside õpetajad – klassijuhatajad on püüdnud eelnevalt lähtudes oma tööd nii korraldada, et saavutada parim. Igal sügisel koostame eelolevaks kooliaastaks ürituste plaani. Paraku lisandub aasta jooksul sellesse ridamisi ettevõtmisi, mida ei saanud planeerida. Kahju oleks neist ka mitte osa võtta, seepärast ongi siis tegemisi-toimetamisi kuhjaga.

Igal lapsel on õigus valida, milles ta soovib osaleda, mida endas arendada – kõik toimub lapse oma soovi järgi, vabatahtlikkuse alusel. Üht aga peame rangelt silmas: mida me tahame lapses arendada, kujundada; mida laps sellelt ürituselt enda jaoks saab.

Järgnevalt tutvustan lugejatele üritusi ja ettevõtmisi, mis toimuvad koolis algklasside õpilastele.

Viimastel aastatel on erilise koha võitnud looduskasvatusealane töö. Selle eestvedajaks on olnud õp M. Truu, kes on aktiivne projektide tegija, kes oskab seda nii teha, et ikka õnnestub tal raha saada. Siis polegi muud kui kollektiivselt tegutseda.

Kevalisel koolivaheajal premeerisime väga tublisid lapsi ekskursiooniga Tallinna Looma-aeda, kus saime lubada endale ka tõelised giidid, kes väga huvitavalt rääkisid lastele loomaaia



Tapa gümnaasiumi 1. ja 2. klasside majandusõppe õpilaste konverentsil tutvustas maamõõtja ametit 1.b klassi õpilase Marek Palm-salu isa (esiplaanil)  
Foto Heiki Vuntus

asukatest.

Märtsis toimus metsasõbra T-särgi kavandite võistlus. Parimate tööde autorid olid: Uku-Kaarel Vorm, Mere Marleen Ruzits, andreas Reinula, Tuuli Ivainen, Marili Belitšev, Gert Trofimov, Pärja Õun, Angelika Lööper, Birgit Kiipus. Valik, millise kavandi järgi särki trükkida, ootab veel otsustamist.

Õp Elle Kivisoo ja M. Truu viisid läbi 3-voorulise viktoriini tarkuseraamatute põhjal. Teemaks metsa taimed ja loomad. Võistlus toimus kahes vanusegrupis: 1.–2. kl lapsed ja 3.–4. kl lapsed

Kõige rohkem punkte kogusid 1. rühmas Andreas Reinula, Lauri kukk, Kätlin Palmsalu, Marili Belitšev, Taniel Paju, Peeper Vettik, Andreas Alla, Mere Marleen Ruzits, Ragnar Vissak, Sten Saariste, Andri Nael, Andreas Õun.

2. rühmas: Margit Freiman, Martin Kovalenko, Sven Uue, Pärja Õun, Helen Marts, Luise Risthein

Pikemaagegne koostöö seob meid Aegviidu Looduskeskusega. Maikuu esimesel poolel ongi kokku lepitud õppepäevad Aegviidus, kus lapsed saavad ülevaate metsanduslikest töödest ja iga

laps saab istutada ka mõne puu. Eesmärgiks on selgitada lastele, kuidas kasvab mets. Päeva lõpetab eine lõkke ääres, kus tehakse kokkuvõtte tehtust ja nähtust.

Teine oodatud koostööpartner on Sagadi looduskool. Sagadi looduskooli programmid on klassiti erinevad: 1. klass „Metsamuinasjutt“, 2. klass „Mets meele läbi“, 3.–4. klass „Puud püüavad päikest“.

Praegu on võimalik algklasside koridori seintelt imetleda fotokonkursi „Metsamuinasjutt“ imeilusaid looduspilte, mille autoriteks on meie algklasside õpilased.

3.–5. maini on 1.–2. klasside õpilaste jaoks kokku lepitud Tallinna loomaaia temaatilised ekskursioonid. Õpilasi juhendab kõigile telesaadetest hästi tuntud fantastiline A. Turovski.

Loodusalasele tööle paneb punkti sel õppeaastal loodushuviliste laste laager Vetlas 30.maist 1. juunini. Selles saab osaleda 20 tublimat last 3.–4. klassidest.

Loodusest huvitatud lapsi on palju. Loodame, et neile pakutud võimalused rahuldavad nende teadmishimu ja täiendavad seniste teadmiste pagasit.

Tiina Piip

## Aastast aastasse korduvad üritused

On üritusi, mis korduvad aastast aastasse ja nii kujunevad välja meie oma kooli traditsioonid.

14. märtsil toimus juba kolmandat aastat järjest kooli aulas üritus Tapa linna pensionäridele ja Invaühingu liikmetele. Oleme kohale tulnud inimestele püüdnud muuta selle õhtupooliku hubaselt meeldejäävaks. Peale laulu-, mängu- ja näiteringi esinemist ootas kooli sööklas külalisi kohvilaud. Usume, et selle ürituse positiivne mõju on mõlemapoolne: vanema põlvkonna inimesed võtavad südamesoojusega vastu väikeste esinemise ja lastele meeldib sellele tänuväärsele publikule oma võimetekohast etlemist näidata.

Sellel kooliaastal õpetasid lastele „Nukitsamehe“ muusikalavastuse selgeks õpetajad E. Kivisoo ja J. Rodit enko. Huvilisi

oli palju – koguni 45 last said selles lavatükis esineda. Tänu sõnad õpetajatele, kes nendega tahavad ja jaksavad tegutseda.

14. aprilli esinemine oli nagu sümboolne peaproov, sest 15. aprillil esineti kogu trupiga Haljala kultuurimajas algklasside näiteringi teatripäeval.

Parimaks osutusid seal Vohnja kooli esinejad, kuid kiidusõnu jagus meiega näitlejatele nagu võis lugeda „Virumaa Teataja“ artiklist. Kahju ainult, et juhendajaid intervjuerinud ajakirjanik oma sõnastusega laskis tõrvatilga meepotti. Kriminaalseid elemente meie õpilaste hulgas ei esine. Meie õpetajad kiitsid talle lapsi, kes õppetunnis püsimatud ja vahel pahurad, on näiteringi proovidel distsiplineeritud ja head.

Ära märgiti „Nukitsamehe“

esinejatest eraldi Iti – Kätlin Palmsalu, Kusti – Sven Uue ja nõiamoori – Marju Jõearu näitlemine.

Laulu-, mängu- ja näitering on teinud oma töö väga hästi. Esinetud on kõikidele algklasside õpilastele, pensionäridele ja Invaühingu liikmetele ning lasteaia „Pisipõnn“ lastele, osa võetud maakondlikust teatripäevast.

Vaadates neid esinemisi on tekkinud mõte, et mine tea, võib-olla nii mõnigi saab siit kooliaula lavalaudadelt kaasa tõuke näitleja elukutse valikuks.

Usume, et õpetajad Elle ja Juta leiavad jõudu ja tahtmist oma tööd jätkata. Ja nii see ju ongi, sest õpetaja Elle Kivisoo kinnitas: „Meile seda jaksu ja tahtmist annavad sära laste silmades ja vanematepoolne abi ning toetus.“

Tiina Piip

## LINNAVALITSUSE ISTUNGID

### 5. aprill 2005

- Lõpetati hooldajaks määramisi.
- Kinnitati täiendavate sotsiaaltoetuste maksmine.
- Pikendati ja lõpetati sotsiaalkorterite üürilepinguid.
- Määrati väikeelamu projekterimistingimused aadressil Hommiku pst 27.
- Kinnitati ostueesõigusega maa erastamine plaanimaterjali alusel aadressil Side 19.
- Eraldati linna 2005. aasta eelarvest toetust MTÜ-le Tapa Saalihokiklubi.

### 12. aprill 2005

- Kinnitati peretoetuste maksmine.
- Väljastati kasutusload AS-ile Eesti Raudtee Hommiku pst 31 asuvatele piirdeaiale, metalli laoplatse, teedele ja platsile ning veduridepoo tehnosüsteemidele.

### 19. aprill 2005

- Otsustati hooldekodusse paigutamine.
- Kinnitati peretoetuse maksmine.
- Kinnitati täiendavate sotsiaaltoetuste maksmine ja avalduste rahuldumata jätmise.
- Pikendati sotsiaalkorterite

üürilepinguid.

- Otsustati linnale kuuluva Paide mnt 65-2 asuva korterimandi müük.
- Kinnitati sihtotstarbeliste eraldiste lisamine eelarvele.
- Kinnitati Kooli 18 ja Virve 8 maaüksuste ostueesõigusega erastamine plaanimaterjali alusel.
- Eraldati toetust reservfondist Tapa gümnaasiumi õpilaste osalemiseks rattaretkel "Kuidas elad, Otepää?".
- Anti luba MTÜ-le TantsuStuudio X Pluss III Tantsupäeva rongkäigu korraldamiseks 29. mail 2005.
- Eraldati toetust Lääne-Virumaa Pensionäride Ühingule suurürituse "Meie tegusad memmed-taadid" korraldamiseks 15. mail 2005.

### 22. ja 26. aprill 2005

- Linnavalitsuse 22. aprilli erakorralisel istungil arutati Tapa leivatehase töötajate olukorda ja otsustati eraldada neile ühekordset toetust vastavalt laekunud avaldustele.
- Linnavalitsuse 26. aprilli istungil kinnitati toimetulekutoetuse ja sellega kaasneva täiendava sotsiaaltoetuse maksmine aprillikuus.

## LINNAVOLIKOGU ISTUNGID

### 12. aprillil 2005

- Kinnitati Tapa linna 2004. aasta majandusaruanne.
- Võeti vastu Tapa linna andmekogude asutamise kord.
- Võeti vastu Tapa linna 2005. aasta II lisaelarve.
- Võeti vastu puuetega inimeste hooldaja toetuse taotlemise, määramise ja maksmise kord ja kehtestati puuetega inimeste hooldajatoetuse määr.
- Katkestati Tapa linna jäätme-

hoolduseeskirja 2. lugemine.

- Kuulati ülevalaateid volikogu komisjonide 2004.a. tegevuste kohta.

**Kõikide Tapa linnavalitsuse ja -volikogu õigusaktidega saab tutvuda linnaraamatukogus ja alates 1. jaanuarist 2002 vastu võetud õigusaktid on tutvumiseks linna koduleheküljel <http://www.tapa.ee>.**

## Moodustati uued töörühmad

8. aprillil kinnitas Tapa valla ühinemiskomisjon töörühmad (alakomisjonid), mis valmistavad ette Tapa valla põhimääruse, struktuuri, eelarve ja sümboolika. Komisjonid peavad oma töö valmis saama oktoobri alguseks.

### Põhimääruse komisjon:

**Kuno Rooba** – esimees, **Aivar Ojaver** (Saksi), **Algur Kaerma** (Tapa), **Piret Treial** (Tapa), **Andres Mandre** (Saksi), **Toomas Kaukvere** (Lehtse), **Alari Kirt** (Lehtse).

### Struktuurikomisjoni:

**Alari Kirt** – esimees (Lehtse), **Kuna Rooba** (Tapa), **Algur Kaerma** (Tapa), **Arvi Palm-**

**salu** (Saksi), **Andres Mandre** (Saksi), **Piret Pihel** (Lehtse), **Toomas Kaukvere** (Lehtse).

### Eelarvekomisjon:

**Toomas Kaukvere** – esimees (Lehtse), **Kuno Rooba** (Tapa), **Juta Pihlak** (Tapa), **Aivar Ojaver** (Saksi), **Inge Müllerbeck** (Saksi), **Alari Kirt** (Lehtse), **Tiiu Ernesaks** (Lehtse).

### Sümboolikakomisjon:

**Andres Mandre** – esimees (Saksi), **Ingrit Mägi** (Lehtse), **Georgi Särekänno** (Lehtse), **Karin Kalev** (Saksi), **Liina Kald** (Tapa).

Heiki Vuntus



Tapal asuvas Nurga Äris teenindavad ostjaid Kaido Valvik, Virge Talpas ja Luule Elbra.

Foto Heiki Vuntus

## Nurga Äri laiendas end Tapale

Nurga Äri avas Haljala Ehituse eelmise aasta lõpus Paide maantee ääres suletud kaupluseruumides hiljuti oma poe, kus kaubeldakse samade toodetega, millega Rakvereski.

Seni Tapa kaubanduskeskuse teisel korrusel olnud pood kolitakse ka selle nädala lõpus samasse kohta. Täpsemalt küll ehituspoe

kõrval asuvasse hoonesse.

Nurga Äri omaniku Andres Lillebergi sõnul, valmib peatselt ka samas korralik parkimisplats, et klientidel poleks vaja oma autosid jätta tee äärde. Lisaks ehitus-, kodu- ja aianduskaupadele-taimedele on kavas lähiajal avada veel osakond, kus lemmikloomade sõbrad

saavad osta nii loomi kui ka loomapidamiseks vajalikke vahendeid.

Mais toimub uues poekompleksis kliendipäev, et viia kokku tootjad, vahendajad ja ostjad. Kliendikaardi omanikele kehtib aga kõigile ostudele 7% soodustus.

Heiki Vuntus

## Hans Pudel ja Karl August Hermann

**Hans Pudel (1872–1934)** – Tapa fotograaf, ühiskonna- ja kultuuritegelane, organiseeris 100 aastat tagasi Tapa esimese kaheksaliikmelise meesansambli (arvatavasti topelt meeskvartett) ja aasta varem, 1904. a kohaliku segakoori. Tema käe all tegutses näitetrupp, kes esines paljudel peoõhtudel.

15 aastat järjest oli H. Pudel Tapa kultuurielu eesotsas. Selle aja jooksul oli ta kaastegev 93 peo organiseerimises, kus esitati 81 näitemängu ja palju koorilaulu!

Teadaolevalt esimese suurema laulukooride võistlulaulmise Tapal viis läbi Tapa Tuletõrje Selts 1911. aastal seltsi aias. Esines seitse laulukoori 130 lauljaga. Parimaks kooriks tunnistati Tapa laulukoor, mida juhatas tolleaegne Tapa kultuurielu innustaja Hans Pudel.

Põhitegevus oli tal aga päevapiltniku töö, mille tulemusena on järele jäänud palju fotosid Tapa elustolust XX sajandist kuni 1930. aastateni.

H. Pudel on maetud Tapa linnakalmistule, hauakoht on käesoleval ajal teadmata.

**Karl August Hermann (1851–1909)** – eesti keeleteadlane, ajakirjanik ja muusikategelane. Esimese eesti päevalehe "Postimees" (1886–1896), esimese muusika-kuukirja "Laulu ja mängu leht" (1885–1897), esimese täieliku eestikeelse eesti keele grammatika (1884) väljaandja. K. A. Hermann oli rahvusliku liikumise mõõnaperioodi silmapaistvamaid kultuuritegelasi. Suurimad on tema teened

eesti muusika arendamises ja propageerimises ning rahvaviiside kogumises, oli mitme üldlaulupeo organiseerija ja koorijuht.

Seadnud koorilauludeks suure hulga eesti rahvaviise. K. A. Hermann arvukas kooriloomingus on püsivam väärtus meloodilistel isamaalauludel ("Minge üles mägedele", "Kungla rahvas" jt).

Seda artiklit

ajendas kokku seadma minu kätte sattunud K. A. Hermann kirjutatud vanad postkaardid H. Pudelile 1908. aastal, mis näitavad kahe kultuuritegelase isiklike sooje suhteid vaatamata kuulsuste erinevusele. Esimehe postkaart on kirjutatud veebruaris Peterburist. Sellest mõned read: "Austatud hr. Pudel! Saatsin praegu Teile kõik Teile laulud viisidega ära ... . . . . Tuhat edu ja rammu ette kanda. Teile alandlik Dr. K. A. Hermann."

Teine kaart on kirjutatud peale Hermann külaskäiku Tapale aprillis Tartust. Osa sellest: "Südamlik tänu Teile ja Teile kaasale lahke vastuvõtu eest, mis minule Teile juures



Hans Pudel

Foto Tapa muuseumi arhiivist

osaks sai. Kui koju jõudsin, tahtsin kohe Teile töö ära teha, aga need üleantud on reisi ajal Teile kirja minu kirjutuslaualt maha pillanud (vist kaotanud-autori märkus). Ärge pange pahaks, oleks sunnitud paluma.

Saatke laulu sõnad, võtan sedamaid ette ja teen valmis ning saadan paari päeva järel Teile kätte. Kui Tapal olin ütlesite, et "Laulu ja mängu lehe" tellimine olla saadetud, kuid mina ei ole Tapalt mitte ühtegi tellimist saanud, ei tea mis see on ... . Tuhat edu ja tervist D. K. A. Hermann."

Harri Allandi

## Mälestuskilde ja uitmõtteid

### Innovaatikast

Viimasel ajal on hoogsalt käibele läinud sõnad innovaatika ja innovaativne. Tuletatuna inglise keelest tähendab see maakeeli uuendamist, novaaatorlust, reformimist, s.o täiesti tuttavaid tegevusi. Häda olevat aga selles, et eestlane polevat küllalt innovaativne, samuti siis ka tema ettevõtmised ja tegetsemine. Teiste rahvastega võrreldes seisame kuskil saba lõpus. Mingisuguse statistika järgi!? Meie konservatiivsusest ja alalhoidlikkusest tulenevat ka vaesus ja aeglane edasiliikumine parema ja õiglasema tuleviku poole. Ehkki poliitikud kiidavad Eesti edukust taevani! Asi siiski nii hull ei ole, kui hoolega jälgida eestimaalaste ettevõtmisi. Pigem on häda

meie innovaatilistes suundumustes, mis on küllaltki hämmastamapanevad ja veidrad. Aga äkki tänapäeval peabki nii olema?! Veidrustel on külgetõmmet! Äratavad tähelepanu!

Et mõte pole laest võetud, siis ka fakte (SL Õhtuleht, 01.02.05). Tallinnas on nüüd Baltimaade esimene koerte jõusaal (ei tea, kui palju neid üldse maailmas võiks olla?). Kuukaart maksab ainult 500–1200 kr. Koertel ja kassidel on ka oma moemaja, kus saab lemmikloomadele disainida rõivaid; loomärätsepad aga õmblevad need kostüümid, sussid, kübarad jne kohe valmis. Hind muidugi vastav! Jõudsasti arenevad lemmikloomade ilusalongid. Maniküür algab 50 kroonist. Hambakivi eemalda-

mine koeral maksab 400 kr + visiiditasu; kassil 100 kr vähem. Igal koeratõul on ka oma lemmikjuuksur, kelle hoole all ta võib 5 tundi "istuda" 250–500 krooni eest.

Koerte koolidest, iludusvõistlustest ja moedemonstratsioonidest ärme räägigi! Pärnu loomakliinik "Kenno" on edukalt välja töötanud koerte ja kasside kaalujälgimise metoodika. Tallinna koertel on nüüd suviti ka oma plaazid, kuhu koerad saavad minna, 1 600 kr maksev spetsiaalne mobiiltelefon küljes. Sellised ettevõtmised on ju päris novaatorlikud, ja pealegi tulusad. Mulle aga tundub, et inimene on koos sellega muutnud oma "parima sõbra" mingisuguseks värdjaks. Ja kõik see näib mõningas mõt-

tes olevat vastuolus ka loomakaitseseadusega, mille meie esimene nõukogudejärgne Riigikogu ka esimesena vastu võttis. Aga iga seadust annab väänata! Teistpidi eluvõõrad on aga need ettekirjutused, mis koerajunnide mahajätmise eest kuni 6 000 kroonise trahviga ähvardavad. Milline rikkus riigile! Kuidas seda aga kätte saada?

Selle kõige taustal tundub Tapa olevat ikka üks kauge ääremaa küll! Meie koerad ja kassid hulguvad linnas vabalt ringi, kaklevad ja pulmitavad. Või hauguvad su peale igast aianurgast, näidates üles täielikku "kasvatamatust"! Käituvad vastavalt Looduse seadustele!

Loo lõpetuseks jääb vaid

õelda: olgem innovaatilised, s.t hüpakem julgemini tundmatus kohas vette! Piltlikult võttes see ongi innovaatika! Kes välja ujub, saab tunnustust ja jõukust. Vaja oleks eelkõige aga niisugust innovaativat, mis inimese (eelkõige lapse) elu-olu turvalisemaks ja kõlbelisemaks muudaks. Praegu tundub küll nii, et lemmikloomad (koertest rääkimata) on lastest tähtsamad.

PS Eestlaste statistiliselt halb innovaativkamine on ka mõistetav, kui jälgida poliitikutepidevat purelemist valitsuses ja volikogudes.

"Ärapanemine" pole midagi uut!

Järgneb  
Lembit Joorits

## TEATED - KUULUTUSED - TEATED - KUULUTUSED

### Kinkida

6-kuune steriliseeritud emane **kassipoeg**. Tel 5801 9171

### Vajatakse kiiresti

**hooldajat** raskesti haige 90-aastase naise juurde. Tasu garanteerime. Address Valve 20-8, Tapa.

### Õppinud korstnapühkija

5595 9116

### Ostan maja Tapal

Tel 505 3284 või 327 0241

### Uus kauplus DELIKATESS Tapal Pikk tn 3

Pakume suures valikus suitsulihatooted, värsket liha, suitsukala, kondiitri- ja piimatooted.

### Kauplus avatud alates 29. aprillist

Linnastaadionilt **leiti** 22.04 **mobiiltelefon** NOKIA 3510i. Mobiiltelefon asub Tapa konstaablajaoskonnas Pikk 18a, E-R tel 3277282 või 110.



### 7. mail 2005

Tapa gümnaasiumi staadionil, Tapa linna

### RAHVAJOOKS

#### Stardid:

Mudilased kuni 7-a – kl 11.15  
Lastejooks – kl 11.30  
Põhijooks – kl 12.00

#### Distants

alla 13-aastased 3 km  
13-aastased ja vanemad 8 km

#### Registreerimine

vahetult enne jooksu kella 10.00-st, osavõtumaks 15 kr, õpilastele 10 kr, kuni 13-aastastele 5 kr.

**Autasustatakse** parimaid

### 10 aastat tegutsenud pagari-ja kondiitriettevõte

#### KODUSAI OÜ võtab tööle

#### täiskohaga pagari- ja pagariabi.

Töö õises vahetuses.

Täistööaeg summeeritud tööajagraafiku alusel .  
Palk pagariabil 3 500 kr, pagaril kuni 6 000 krooni.

Vajadusel kindlustame tööandja elamispiinnaga Tallinnas (1-3 tuba 3-toal mugavustega korterist, üür 1 toa kohta 1 000 kr/kuus + gaas (pliit), külm vesi, elekter, gaasiküte, 1 elaniku kohta umbes 300 kr/kuu).

Info: Anne Laev tel 507 3512 või 655 3325.  
Tulla Ööbiku tn 1, Tallinn (Tondi rdtj juurest 150 m Kristiine keskuse poole Kotka tänaval, peatub buss nr 23 ja 23A "Ööbiku" peatuses).

### "Kohaliku halduse päevakohaseid väljakutseid"

Haldusreformi kogemused Soomes ja Eestis  
19. mail Tapa kultuurikojas

#### Päevakava

- 11.00 Soome suursaadiku Jaakko Blombergi avasõnavõtt
- 11.10 Lääne-Virumaa maavanema Urmas Tamme tervitus ja ülevaade haldusreformist Lääne-Virumaal.
- 11.30 Lappeenranna linna arendusjuht Markku Heinonen esineb teemal "Miks Lappeenranta, Imatra ja Joutseno ühendamine ei teostunud?"
- 12.15 Sõpruslinna Toijala haldusjuht Eero Lehtonen esineb teemal "Toijala, Valkeakoske ja Viiala ühinemiskatse"
- 13.00 Kohvipaus
- 13.30 Regionaalminister Jaan Õunapuu haldusreformi hetkeseisust.
- 14.00 Tapa linnapea Kuno Rooba esineb teemal "Tapa halduspiirkonna ühinemise praktilistest näidetest"

Avatud mikrofon teemal "Mis tagab haldusreformi õnnestumise". Juhatab Tapa piirkonna haldusreformi projektijuht Heiki Vuntus.

## MEIE HULGAST ON LAHKUNUD

**Ivan Sagayduk 14.08.1941 - 11.04.2005**

**Valdo Laus 10.07.1935 - 16.04.2005**

**Vassili Levkovitš 30.07.1959 - 21.04.2005**

**Salme Sinivee 07.03.1930 - 21.04.2005**



## UUED LINNAKODANIKUD

**Anastassia Saveljeva 11.04.2005**

**Meelis-Asse Põder 11.04.2005**

**Vladimir Akimov 21.04.2005**



## EAKAD SÜNNIPÄEVALAPSED

<b>Aleksandra Skobeleva</b>	<b>23.05.1912</b>	<b>93</b>
<b>Marianne Arol</b>	<b>15.05.1913</b>	<b>92</b>
<b>Rosalie Veebel</b>	<b>03.05.1915</b>	<b>90</b>
<b>Leida Saar</b>	<b>16.05.1915</b>	<b>90</b>
<b>Hilja Rosin</b>	<b>26.05.1916</b>	<b>89</b>
<b>Johannes Lippus</b>	<b>31.05.1916</b>	<b>89</b>
<b>Silvia Kirsch</b>	<b>28.05.1919</b>	<b>86</b>
<b>Lehte Kurim</b>	<b>28.05.1919</b>	<b>86</b>
<b>Maria Kirillova</b>	<b>11.05.1920</b>	<b>85</b>
<b>Meeta Velling</b>	<b>12.05.1920</b>	<b>85</b>
<b>Ekaterina Aleksandrova</b>	<b>25.05.1920</b>	<b>85</b>
<b>Hilda Hansen</b>	<b>10.05.1925</b>	<b>80</b>
<b>Aleksandra Yakovleva</b>	<b>12.05.1925</b>	<b>80</b>
<b>Ljubov Jakovleva</b>	<b>15.05.1925</b>	<b>80</b>
<b>Ülo Kaldjärv</b>	<b>21.05.1925</b>	<b>80</b>
<b>Karl-Johannes Nestor</b>	<b>25.05.1925</b>	<b>80</b>
<b>Mihhail Aleksejev</b>	<b>14.05.1930</b>	<b>75</b>
<b>Aleksandra Kirilova</b>	<b>24.05.1930</b>	<b>75</b>
<b>Ida Tammekand</b>	<b>28.05.1930</b>	<b>75</b>
<b>Yanina Katlauskene</b>	<b>01.05.1935</b>	<b>70</b>
<b>Maie Raunik</b>	<b>01.05.1935</b>	<b>70</b>
<b>Maret Turu</b>	<b>07.05.1935</b>	<b>70</b>
<b>Enno Org</b>	<b>18.05.1935</b>	<b>70</b>
<b>Vilma Elbrecht</b>	<b>19.05.1935</b>	<b>70</b>
<b>Fedot Rožkov</b>	<b>24.05.1935</b>	<b>70</b>
<b>Maimo Timm</b>	<b>27.05.1935</b>	<b>70</b>

### Tapa linna ajaleht Sõnumed

Roheline tn 19, Arenduskoda  
Lehe tellimine ja üldinfo - tel/faks 322 0026.  
Ajalehte saab lugeda - www. tapa.ee/arenduskoda/ajaleht,  
e-post: arenduskoda@tapa.ee, heiki@tapa.ee  
Toimetaja Heiki Vuntus - tel 322 0026, mobiil 5648 5208  
Küljendaja Liina Kald - tel 322 0023, mobiil 528 7998  
Trükitud trükikojas Agur - Pikk 16, 44307 Rakvere, tel 322 3999  
Trükiarv 600 Leht ilmub kaks korda kuus.  
Kuulutuste vastuvõtt Roheline tn 19, E - R kella 9 -16.  
Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastõid nende selguse huvides toimetada ning lühendada.  
**Hoidmaks ära arusaamatusi, peab lehematerjal olema toimetuses hiljemalt leheilmumise nädala teisipäeval kell 10.**